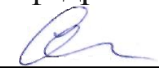

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра геології та розвідки родовищ корисних копалин

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Савчук В.С.

«29» 06 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Гірничопромислова геологія»

Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	103 Науки про Землю
Освітній рівень.....	магістр
Освітньо-професійна програма	«Геологія»
Статус	вибіркова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Термін викладання	2-й семестр
Мова викладання	українська

Викладачі: __доц. Ішков В.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Гірничопромислова геологія» для магістрів освітньо-професійної програми «Геологія» зі спеціальності 103 Науки про Землю / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. геології та розвідки родовищ корисних копалин – Д. : НТУ «ДП», 2020. – 12 с.

Розробник – Ішков В.В.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням Науково-методичної комісії спеціальності «103 Науки про Землю» (протокол № 6 від 29.06.2021).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	7
6.1 Шкали	7
6.2 Засоби та процедури.....	7
6.3 Критерії.....	8
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	11
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування компетентностей щодо застосування методів досліджень, технологій і організацій геологічного забезпечення гірничих робіт при освоєнні надр для видобутку корисних копалин і освоєння підземного простору для інших цілей прогнозу гірничо-геологічних умов розробки родовищ корисних копалин.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	зміст
ДРН 1	оцінювати і прогнозувати гірничо-геологічні умови ведення гірничих робіт та розробки родовищ корисних копалин;
ДРН 2	застосувати на практиці базові відомості при веденні первинної та складанні зведеної і контрольно-облікової геологічної документації, виконанні супутніх робіт в гірничих виробках;
ДРН 3	аналізувати гірничо-геологічну інформацію; здійснювати облік руху запасів корисних копалин, працювати з джерелами геологічної інформації.
ДРН 4	застосувати данні експлуатаційної розвідки при прийнятті інженерних рішень для безпечного і ефективного ведення гірничих робіт.

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Базовими дисциплінами є дисципліни які вивчалися студентами на освітньому рівні бакалавр, що формують компетентності щодо здатності застосування методів досліджень, технологій і організацій геологічного забезпечення гірничих робіт при освоєнні надр для видобутку корисних копалин відповідно до майбутнього профілю роботи, а також необхідного рівня знань для прогнозу гірничо-геологічних умов розробки родовищ корисних копалин.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	120	36	84	-	-	10	110
практичні	120	36	84	-	-	10	110
лабораторні				-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	240			-	-	20	120

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ЛЕКЦІЇ		120
ДРН1 -1	1. Введення в рудникову і шахтну геологію Історичний огляд. Зв'язок з іншими дисциплінами гірничого та геологічного циклу. Основні поняття. Об'єкти, мета, завдання та методи їх вирішення	8
ДРН1 -2	2. Послідовність геологічного вивчення гірничих відводів Розвідка, до розвідка, експлуатаційна розвідка РКК. Постійні та експлуатаційні кондиції.	8
ДРН1 -2	3. Геологічна служба гірничодобувного підприємства Нормативна база гірничопромислової геології. Завдання, функції, права, відповідальність, організація робіт геологічної служби.	10
ДРН1 -2	4. Загальна характеристика моніторингу родовищ твердих корисних копалин Об'єкти, мета і завдання моніторингу. Порядок та склад робіт з організації та ведення моніторингу. Спостережні мережі.	10
ДРН1 -2 ДРН1 -3	5. Документація гірничих виробок і свердловин Процес і результати геологічної документації. Робоча і чистова первинна, детальна і спрощена документація. Зведена та контрольно-облікова геологічна документація.	10
ДРН1 -2 ДРН1 -3	6. Особливості геологічного вивчення гірничих відводів Геолого-техногенні системи. Геолого-промислове районування гірничих відводів. Технологічність запасів корисних копалин. Області застосування і обмеження геологічних, статистичних, гірничо-геометричних і аналітичних методів оцінки і прогнозу гірничо-геологічних показників і ступеня їх мінливості.	12
ДРН1 -1 ДРН1 -2	7. Гірничо-геологічні особливості покладів корисних копалин Склад, будова, властивості, стан, масштаб, морфологія, положення в просторі і витриманість покладів корисних копалин. Масив гірських порід. Вміщуючі породи. Склад, будова, властивості, стан порід, що вміщують поклади корисних копалин.	16

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН1 -1 ДРН1 -2 ДРН1 -3 ДРН1 -4	8. Геолого-промислове значення тектонічних дислокацій Вплив морфології і масштабів складок і розривів на технологію гірничих робіт. Еліпсоїд деформацій. Параметрична модель розривного порушення. Оцінки порушеності. Тріщинуватість гірських порід. Геометрична, морфологічна і генетична класифікація тріщин. Система тріщин, мережа тріщин. Оцінки тріщинуватості. Кліваж. Окремість і блочність масиву гірських порід.	20
ДРН1 -1 ДРН1 -2 ДРН1 -3 ДРН1 -4	9. Геологічне забезпечення безпечного ведення гірничих робіт в небезпечних зонах Види небезпечних зон гірничо-геологічного характеру. Ідентифікація небезпечних зон. Вимоги до геологічної документації небезпечних зон. Випробування в ході експлуатаційної розвідки. Особливості випробування на рудниках та вугледобувних підприємствах.	10
ДРН1 -2 ДРН1 -4	10. Гідрогеологічне забезпечення гірничих робіт та інженерно-геологічні роботи в межах гірничих відводів. Цілі і завдання гідрогеологічних та інженерно-геологічних досліджень гірничих відводів. Гідрогеологічні умови ведення гірничих робіт. Оцінка водопритоків в гірничі виробки. Інженерно-геологічні умови ведення гірничих робіт. Стійкість і обрушаємість масиву гірських порід.	10
ДРН1 -1 ДРН1 -3 ДРН1 -4	11. Вимоги до вихідних геологічних матеріалів, що представляються для проектування і планування гірничих робіт. Облік руху запасів корисних копалин. Геологічні аспекти управління якістю гірської маси.	6
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ		120
ДРН-1 ДРН-2 ДРН-3 ДРН -4	1. Документація свердловин і гірничих виробок	14
	2. Побудова структурної схеми тектонічно порушеної ділянки пласта за елементами залягання структуроутворюючих поверхонь	16
	3. Побудова гіпсометричного плану покладів на ділянці гірничих робіт за даними буріння двох свердловин	16
	4. Побудова гіпсометричного плану покладу на ділянці гірничих робіт за даними підсічень в трьох точках	16
	5. Визначення елементів залягання і потужності пласта розкритого гірською виробкою	14
	6. Експлуатаційна розвідка сліпих рудних тіл на горизонті	14
	7. Експлуатаційна розвідка зміщеної частини покладу корисних копалин	14
	8. Складання геологічної частини паспорта гірських робіт	16
Разом		240

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		виконання ККР під час екзамену за бажанням студента
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК**

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
♦ спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи; ♦ критичне осмислення проблем у навчанні та /або професійній діяльності та на межі предметних галузей	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
♦ розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; ♦ провадження дослідницької та/або	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в	85-89

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
інноваційної діяльності	практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
♦ зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; ♦ використання іноземних мов у професійній діяльності	Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна	70-73

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибамі (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибамі (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Автономність та відповідальність		
♦ відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди; ♦ здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним	Відмінне володіння компетенціями: - використання принципів та методів організації діяльності команди; - ефективний розподіл повноважень в структурі команди; - підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); - стресовитривалість; - саморегуляція; - трудова активність в екстремальних ситуаціях; - високий рівень особистого ставлення до справи; - володіння всіма видами навчальної діяльності; - належний рівень фундаментальних знань; - належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	95-100
	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності з незначними хибамі	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання. Дистанційна платформа Moodle.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Нагорний Ю.М., Нагорний В.М., Приходченко В.Ф. Геологія вугільних родовищ. Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 338 с.
2. Лукінов В.В. Методи прогнозу гірничо-геологічних умов розробки вугільних родовищ: навч. посіб. / В.В. Лукінов, В.Ф. Приходченко, М.В. Жикаляк, О.В. Приходченко. М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Дніпро: НГУ, 2016. – 216 с.
3. Ларін К.Л., Виноградов Г.К., Шабатин В.С. та ін. «Геолого-розвідувальна справа», К., Либідь, 1996, 333с.
4. Rud'ko, H. I., Sumatokhina, I.M. 2008. Landshafty i rel'yef hirnychopromyslovykh rehioniv yak ob'yekty spadshchyny [The landscapes and relief mining regions as heritage sites]. Industrial heritage in culture and landscape: Proceedings of the Third International Conference. Krivoy Rig: Publishing House, 199-207 (in Ukrainian).
5. Syvyu, Ya. 2014. Rayonuvannya terytoriyi Ukrayiny za mineral'nymy resursamy [Zoning of Ukraine on mineral resources]. Economic and social geography. - Scientific note, 1, 85-100 (in Ukrainian).
6. Skrypnyk, O. O. 2011. Iyerarkhichna systema ekokorydoriv yak funktsional'na osnova rehional'noyi ekomerezhi Dnipropetrovs'koyi oblasti. [The hierarchical system of ecological corridors as the functional basis for regional ecological network Dnipropetrovsk region]. 14, 86-101 (in Ukrainian).
7. Sumatokhina, I. M. 2006. Tsinnist' ta ekolohichna bezpeka ob'yektiv heolohichnoyi spadshchyny [The value and ecological safety of geological heritage objects]. Ecology and Environmental Safety. 4 (34), 83-87 (in Ukrainian).

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Гірничопромислова геологія»
для магістрів
для магістрів освітньо-професійної програми «Геологія»
зі спеціальності 103 «Науки про Землю»

Розробник: Ішков Валерій Валерійович

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
4960050, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19